

Ziemie dawnej Rzeczypospolitej w latach 1815–1830 Podsumowanie

7

Polecenia podsumowujące

1. Omów postanowienia kongresu wiedeńskiego w sprawie podziału Księstwa Warszawskiego.
2. Scharakteryzuj sytuację polityczną ziem polskich wchodzących w skład zaboru pruskiego.
3. Wyjaśnij, dlaczego o pierwszych latach Królestwa Polskiego możemy mówić, że były miodowymi miesiącami w relacjach z Rosją.

◆ Sprawa Księstwa Warszawskiego na kongresie wiedeńskim

Powołanie do życia Królestwa Polskiego związanej unią personalną z Rosją.
Austria – odzyskanie utraconych na rzecz Księstwa Warszawskiego żup solnych w Wieliczce, Podgórze, a także okręgu tarnopolskiego od Rosji.
Prusy – przyłączenie Gdańska i ziemi chełmińskiej, otrzymanie Wielkopolski – utworzenie autonomicznego Wielkiego Księstwa Poznańskiego.
Rosja – zachowanie okręgu białostockiego.
Powstanie Rzeczypospolitej Krakowskiej (Wolnego Miasta Krakowa) pod nadzorem trzech zaborców.

◆ Zabór austriacki – Galicja

Ziemie zaboru austriackiego – Królestwo Galicji i Lodomerii, w skrócie: Galicja.
Obszar zapóźniony pod względem cywilizacyjnym i kulturowym.
Galicyski Sejm Stanowy – obrady w języku polskim, ograniczone kompetencje.
Władza administracyjna głównie w rękach osób biegle znających język niemiecki i cieszących się zaufaniem Wiednia.
1817 – reaktywacja uniwersytetu we Lwowie.
1817 – utworzenie Zakładu Narodowego im. Ossolińskich we Lwowie.
Powstanie Galicyjskiego Towarzystwa Gospodarczego i Galicyjskiego Towarzystwa Kredytowego Ziemskiego.

◆ Rzeczpospolita Krakowska (Wolne Miasto Kraków)

Zasięg terytorialny: Kraków i najbliższe okolice.
Polityka pod nadzorem trzech zaborców.
1818 – ogłoszenie konstytucji.
Ośrodek polskiego życia kulturalnego i patriotycznego.

◆ Zabór pruski

Utworzenie z Wielkopolski mającego autonomię Wielkiego Księstwa Poznańskiego.
Ziemia chełmińska z Toruniem oraz Pomorze z Gdańskiem włączone do państwa pruskiego jako Prusy Zachodnie.
Warmia włączona bezpośrednio do państwa pruskiego jako część Prus Wschodnich.
Na ziemiach włączonych do Prus realizowanie polityki mającej na celu nadanie im niemieckiego charakteru.

◆ Zabór rosyjski – ziemie zabrane

Ziemie zabrane – część obszaru Rzeczypospolitej włączona do Rosji w wyniku rozbiorów.
Charakter wieloetniczny – ziemie zamieszkałe m.in. przez Litwinów, Łotyszów, Białorusinów, Ukraińców, Polaków.
Pozostawienie polskiego sądownictwa i prawa. Zachowanie sejmików ziemskich.
Rozwój polskiej kultury i szkolnictwa, Wilno najważniejszym ośrodkiem kultury polskiej do 1830 r.

◆ Królestwo Polskie (Kongresowe)

Samodzielne i niezależne państwo, połączone z Rosją osobą władcy.
Główny ośrodek polskiej myśli politycznej, artystycznej i nowoczesnej gospodarki.
Konstytucja okrojowana, zapewniająca wolność druku, swobody religijne i równość wszystkich wobec prawa.
Sejm złożony z senatu i izby poselskiej.
Własna armia, naczelnym wodzem wielki książę Konstanty – brat cara Aleksandra I.
Wspieranie rozwoju gospodarczego Królestwa przez kapitał państwowy, powołanie Banku Polskiego.
Powstanie Łódzkiego Okręgu Przemysłowego.
Wieś zacołana cywilizacyjnie i kulturowo.
Rozwój kulturalno-oświatowy, działalność m.in. Towarzystwa Przyjaciół Nauk i Teatru Narodowego.
Od lat 20. XIX w. początek ograniczania swobód przez cara.

Polecane publikacje

- S. Grodziski, *Rzeczpospolita Krakowska, jej lata i ludzie*, Kraków: Universitas, 2012.
J. Szczepański, *Książę Ksawery Drucki-Lubecki (1778–1846)*, Warszawa: Wyd. DiG, 2008.
J. Wąsicki, *Ziemie polskie pod zaborem pruskim: Wielkie Księstwo Poznańskie 1815–1848. Studium historycznoprawne*, Warszawa–Poznań: PWN, 1980.

